

Het nieuwe erfrecht en de schenk- en erfbelasting

Prof. dr. Nicolas Geelhand de Merxem
Universiteit Antwerpen
HCGB Advocaten

Plan

I. Inleiding

II. Quid Vlaamse schenk- en erfbelasting?

- Reserve en inkorting
- Inbreng van giften
- Verdeling
- Erfovereenkomsten
- Omzetting vruchtgebruik

III. Besluit

Inleiding

- Noodzakelijke algemene impact nieuwe erfwet op schenk- en erfbelasting
 - Devolutie
 - Interpretatie
 - Nieuwe concepten (i.h.b. erfovereenkomst)
- Noodzakelijke specifieke impact
 - Federale wetgever enkel bevoegd voor civiel erfrecht (geen aandacht voor schenk- en erfbelasting)
 - Ongerijmdheden en discrepanties zien en wegwerken

Inleiding

- **2 vragen:**

1/ quid aandachtspunten van nieuw erfrecht voor Vlaams Beleid?

2/ suggesties ter zake? **rechttrekken**

Beide zijn verweven in de volgende slides

Niet behandeld

1/ Hervorming Vlaamse schenk-/erfbelasting

2/ Hervorming huwelijksvermogensrecht

Reserve en inkorting

A. Reserve van de afstammelingen

1. Doel beperking omvang globale reserve:

o.m. meer marge voor hersamengestelde gezinnen

2. Tarieven:

- Tarief stief- en zorgkinderen: groep 1 = ok

- Tarief stief- en zorgkleinkinderen: groep 3

(ook als stief- of zorgkind is vooroverleden)

→ Discrepantie civiel en fiscaal > zullen er weinig aan overhouden; geen gelijkheid tussen de staken

→ Tarief rechte lijn voor stief- en zorgkleinkinderen

Reserve en inkorting

B. Afschaffing reserve ascendenten

Vervanging door onderhoudsverplichting ten laste van de nalatenschap als behoeftig

To do: bevestiging van huidig recht (Decuyper – interpretatie van huidig art. 205bis BW)

- Onderhoudsverplichting is niet belastbaar
- Onderhoudsverplichting is aftrekbare schuld

Huiswerk Vlaamse decreetgever

Reserve en inkorting

C. Inkorting, devolutie en erfbelasting

Principe: **heffing overeenkomstig de devolutie** >
rekening houden met **inkorting giften** (= wijziging devol.)

Voorbeeld 1: erflater, 1 kind en 1 echtgenote. 50 bestaande goederen en 50 schenking aan echtgenote. 50 bestaande goederen belast i.h.v. kind (BE) en LL (VG)

Voorbeeld 2: idem maar 100 schenking. 50 bestaande goederen en (desgevallend) 25 ingekort belast i.h.v. kind (BE) en LL (VG)

To do: bevestiging van huidige rechtspraak en rechtsleer

Reserve en inkorting

Vervolg

Formulier aangifte nalatenschap Vlabel: “inkorting werd gevraagd”; “inkorting werd niet gevraagd”: *quid?*

Vlabel moet dat vragen en wettelijke erfgenamen/algemene legatarissen moeten daar op antwoorden, maar NIET binnen de 4 maanden. Vaak onmogelijk en verbindend op civielrechtelijk vlak! Gevaarlijk!

Later nieuwe aangifte indienen: wijziging devolutie + bewijs dat inkorting kon worden gevraagd en werd gevraagd

To do: bevestiging dat latere aangifte kan ingediend worden

Reserve en inkorting

D. Bestaande regels inzake inkorting van giften

1. Schenkingen: **principe**: geen belastbare materie **Uitz**: fictiebepalingen (art. 2.7.1.0.3, 3°, 2.7.1.0.5, 2.7.1.0.6 VCF) of progressievoorbehoud (art. 2.7.3.2.9 VCF)
2. Legaten: wel belastbare materie. Deel legaten niet uitgevoerd, belast in hoofde van reservataire erfgenamen

To do: bevestiging dat deze regels blijven gelden

Reserve en inkorting

E. Impact van de inkorting in waarde (schenkingen)

Bestaande regel en uitzonderingen blijven wat ze zijn:

1. Art. 2.7.1.0.3,3°, 2.7.1.0.5, 2.7.1.0.6 VCF: Waarde is roerend goed, status quo – **to do: bevestiging**

2. Art. 2.7.3.2.9 VCF

Vb.: schenking onroerend goed aan vriendin binnen de 3 jaar voor overlijden. Kinderen vragen inkorting (in waarde). *Quid?* (vgl. Inbreng – infra)

→ **To do: bevestiging huidige administratieve rp**

Reserve en inkorting

F. Impact van de inkorting in waarde (legaten)

Voorbeeld: algemeen legaat van roerende en onroerende goederen aan langstlevende echtgenote + kinderen vragen inkorting

LL behoudt alle goederen, reserve bevat enkel vordering tegen langstlevende (roerend goed) (in BE)

→ Quid verlies voordeel splitsing voor kinderen?

Vrijstellingen, gunsttarieven? **To do: toelichten**

→ Op welke goederen wordt de last LL aangerekend?

Proportioneel

Reserve en inkorting

G. Impact waarde schenking op datum schenking (+ indexering)

Art. 2.7.1.0.3,3°, 2.7.1.0.5, 2.7.1.0.6 VCF

- Geschonken goederen geacht nalatenschap nooit verlaten te hebben
- Discrepantie: civiel $><$ fiscaal
- Reservatairen worden belast op ingekort deel, begiftigde op de rest – voorbeeld

To do : bevestiging

Inbreng van giften

A. Bestaande regels inzake inbreng van giften

1. Schenken: verdelingsverrichting – geen invloed op devolutie en heffing erfbelasting – is geen belastbare materie tenzij op grond van fictiebepaling (art. 2.7.1.0.3,3°, 2.7.1.0.5, 2.7.1.0.6 VCF) of progressievoorbehoud (art.2.7.3.2.9 VCF) voorbeeld
2. Inbreng tvv LL: art. 858bis B.W.
3. Legaten: geen rekening houden met legaten; belast alsof de legaten niet waren gedaan (“non event”)

Inbreng van giften

B. Quid na de nieuwe erfwet?

1. Herkwalificatie van een schenking (als voorschot – buiten paart) → geen schenkel.: **to do: bevestiging**
2. Inbreng in waarde
 - Uitzonderingen – roerende goederen – geen verschil
 - Quid progressievoorbehoud?
 - Quid inbreng legaten? Onroerend goed vervangen door vordering (roerend goed) **(supra inkorting)**
3. Waarde op de dag van de schenking
 - Discrepantie civiel – fiscaal **(supra inkorting)**
 - Erfgenamen belast op wat terugkeert, begiftigde op rest

Inbreng van giften

C. Schrapping inbreng door en t.a.v. de langstlevende echtgenoot

Ratio legis en correctie: LL krijgt VG op aan kinderen geschonken goederen als:

- schenking met voorbehoud van vruchtgebruik én - hij/zij reeds gehuwd was t.t.v. de schenking

Wel erfrechtelijk vruchtgebruik, maar niet verkregen uit nalatenschap (uitgedoofd)

> To do : bevestiging dat niet belastbaar of terugval vruchtgebruik lichten uit art. 2.7.1.0.3,3° VCF

Inbreng van giften

D. Inbreng door het kind van schenkingen aan het kleinkind

Twee schenkingen? Twee heffingen van
schenkbelasting?

To do: slechts 1 x heffing schenkbelasting

Verdeling

Algemene regel = fiscale saisine

- Als dading ter afsluiting van de vereffening-verdeling de devolutie wijzigt: > wel invloed op heffing erfbelasting – zie aangifteformulier

To do: bevestiging

- Preferentiële toebedeling: geen invloed (wel als mbt huwelijksvermogensstelsel)

To do: bevestiging

Erfovereenkomsten

A. Punctuele erfovereenkomst: verzaking aan inkorting welbepaalde schenking

- Art. 918, §4 (nieuw) B.W.: onweerlegbaar vermoeden dat geen schenking
- *Ratio legis* : discussie over kwalificatie vermijden – problematische waardering
- Nooit schenkelasting en erfbelasting (fictiebepaling) – fiscaal volgt civiel
- To do: toepasselijk maken op verzakingen na overlijden

Erfovereenkomsten

B. Globale erfovereenkomst

1. Nieuwe (corrigerende) schenkingen

- Noodzaak notariële akte: schenkbelasting, tenzij buitenlandse notariële akte
- Toepassing algemene regels inzake heffing van schenkbelasting en erfbelasting (fictiebepalingen)

To do: bevestigen

Erfovereenkomsten

C. Globale erfovereenkomst (vervolg)

2. Verplichting vroegere schenkingen te vermelden

- Noodzaak notariële akte. Schenkbelasting tenzij buitenlandse notariële akte
 - Toepassing van de klassieke regels inzake vermelding van schenkingen in notariële akten
- Huiswerk Vlaams Parlement
- Vermelding van vroegere schenking niet belastbaar in de schenkbelasting

Erfovereenkomsten

D. Globale erfovereenkomst (vervolg)

3. Overslaan van een generatie

- Toestemming door kind om erfdeel aan de kleinkinderen te laten overgaan is schenking door kind aan kleinkinderen. Dubbele schenking/heffing schenkbelasting?

To do: slechts 1 x belasten

Erfovereenkomsten

D. Globale erfovereenkomst (vervolg)

4. Gevolg: verzaking vordering tot inkorting en inbreng

Hier geen expliciet onweerlegbaar vermoeden dat geen schenking. *Quid?*

To do: analogische toepassing art. 918, §4 B.W.

- *Ratio legis*: discussie over kwalificatie vermijden
- Hoe de waarde van de schenking vaststellen?

Omzetting vruchtgebruik

Ingeval van niet-gemeenschappelijke kinderen kan vraag naar omzetting VG door die kinderen of langstlevende **niet** geweigerd worden

> Toename hersamengestelde gezinnen + automatisch = toename omzettingen

Discrepantie civiel recht (instant veroudering en wettelijke tabellen) en fiscaal recht (geen instant veroudering en andere tabellen)

→ To do: fiscaal volgt civiel

Conclusie

Talrijke discrepanties en ongerijmdheden
Huiswerk voor Vlaams Parlement :
rechttrekken discrepanties en
ongerijmdheden (liever dan administratieve
omzendbrief)

In te leveren vóór 1 september 2018

Tel: +32 3 259.09.59

Fax: +32 3 237.60.36

Bv cvba Huber Crommen Geelhand Barbaix Advocaten
Amerikalei 215
2000 Antwerpen